

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет фінансів та цифрових технологій

Кафедра кібернетики та прикладної математики

Затверджено Науково-методичною радою
Університету,
протокол від «22» 11 2022 р. № 11
Голова НМР

Робоча програма
навчальної дисципліни
«ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ»
для підготовки здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
(денної та заочної форм навчання)
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальність 051 «Економіка»
освітня програма «Економіка підприємства»
Статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» складена на основі освітньої програми «Економіка підприємства» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» затвердженої Вченою радою Університету «30 04» 2021 року (протокол № 5).

Укладач: О.О.Сунцова, д.е.н., професор,
професор кафедри кібернетики та
прикладної математики

Рецензенти: І.Д. Погореловська, к.е.н., доцент, доцент кафедри
комп'ютерних та інформаційних технологій та систем

 Л.В.Слюсарева, д.е.н., проф. професор кафедри
економіки, підприємництва та економічної безпеки

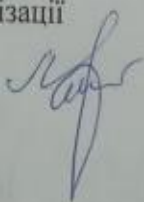
Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою кібернетики та прикладної математики, протокол від «01» вересня 2022 р. №3.

Гарант освітньої програми Л.В.Слюсарева, д.е.н., проф. професор
кафедри економіки, підприємництва та
економічної безпеки

В.о.завідувача кафедри кібернетики та прикладної математики В.В. Лаговський,
к.е.н., доцент,

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету фінансів та цифрових технологій, протокол від «20» вересня 2022 р № 8.

Голова вченої ради факультету фінансів та цифрових технологій М.В. Рябокінь, к.е.н., доцент

Завідувач відділу планування організації та контролю освітнього процесу Л. Мілімко

Реєстраційний № _____

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри економічної кібернетики та прикладної математики

Протокол від _____ 2022 р. № _____.

Укладач: О.О. Сунцова, д.е.н., професор, професор кафедри кібернетики та прикладної математики

**Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної
дисципліни**

**(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої
програми)**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

		4
1	Передмова	5
2	Опис навчальної дисципліни	7
3	Зміст навчальної дисципліни за змістовними модулями	11
4	Критерії оцінювання	17
5	Засоби оцінювання	22
6	Форми та перелік питань до поточного та підсумкового контролю	22
7	Рекомендована література	26

1. ПЕРЕДМОВА

Економічні системи належать до класу складних динамічних систем, тому з метою їх адекватного дослідження доводиться широко використовувати кібернетичні принципи, чим і зумовлена актуальність виокремлення наукового напрямку «економіка підприємства».

Прогнозування соціально-економічних процесів тісно пов'язані, з одного боку, з теорією управління, економіко-математичним моделюванням, сучасними інформаційними системами та технологіями, а з другого — з багатьма конкретними економічними дисциплінами (економічною теорією, макро- та мікроекономікою, менеджментом тощо). Спираючись на результати цих наук, прогнозування соціально-економічних процесів формують цілісне уявлення про економіку як складну динамічну систему, вивчає взаємодію виробничо-технічної, соціально-економічної та організаційно-господарської структур економіки під час управління нею, а також у процесах функціонування й розвитку цієї системи як єдиного цілого.

Таким чином, знання з прогнозування соціально-економічних процесів є важливою складовою фахової освіти сучасного економіста, так як конче потрібно забезпечити розвиток у студентів системного мислення, усвідомлення необхідності застосовувати кібернетичні принципи до задач управління та прийняття рішень, до дослідження складних економічних явищ і процесів та розв'язання слабоструктурованих проблем (особливо це стосується спеціалістів у галузі інформаційних систем і технологій, оскільки щоб опанувати теоретичні та практичні основи побудови й функціонування сучасної комп'ютерної техніки, вони мають добре засвоїти матеріал з прогнозування соціально-економічних процесів).

Метою вивчення нормативної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» є ознайомлення студентів із сучасними методами, засобами і можливостями прогностики для оволодіння сучасними підходами та інструментами для вирішення наступних завдань: створення наукових передумов необхідних для прийняття управлінських рішень, наукового аналізу тенденцій зміни соціально-економічних процесів; визначення множини можливих варіантів розвитку соціально-економічних процесів виходячи з наявних тенденцій та поставлену мету розвитку економічної системи; оцінювання ймовірних результатів рішень, які приймаються; обґрунтування напрямків розвитку у соціально-економічній та науково-технічній сферах.

Завдання навчальної дисципліни: навчання студентів сучасних методів, засобів і можливостей прогностики.

Згідно з вимогами студенти повинні:

знати:

- принципи і методи соціально-економічного прогнозування;
- основні моделі економічного прогнозування;
- математичний апарат, необхідний для прогнозування соціально-економічних процесів.

вміти:

- визначати перспективи розвитку в області, що досліджується на основі математичних методів;
- оптимізувати поточне та перспективне планування і регулювання економічного та соціального розвитку об'єкта, що має ґрунтуватися на пропонуваному прогнозі.

Об'єкт вивчення – прогнозування соціально-економічних процесів.

Предмет дисципліни – теоретичні та практичні аспекти забезпечення побудови, використання та реалізації прогнозів соціально-економічних процесів в усіх сферах економічного життя.

Методи навчання:

1) Група методів за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації – словесні (лекція, семінари, бесіда, розповідь); наочні – (ілюстрація, демонстрація, презентація), практичні (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації).

2) Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: – індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

3) Група методів за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань – репродуктивні та продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові);

4) Група методів за ступенем управління навчальним процесом: навчання під керівництвом викладача, самостійна робота здобувача вищої освіти з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських і практичних занять, виконання письмових завдань.

Форми організації занять: денна і заочна.

Формат курсу – змішаний з елементами дистанційного навчання.

Форми навчання:

Навчальний процес здійснюється у формі лекцій, тестових завдань, усних та письмових відповідей на теоретичні запитання, ситуаційні запитання, запитання понятійного апарату, лабораторні завдання, тощо.

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Поточний контроль проводиться у вигляді підготовки індивідуальної роботи, написання поточних контрольних робіт. Підсумковий контроль передбачено проводити у формі екзамену.

2.ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Рівень вищої освіти галузь знань спеціальність ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Модулів - 2	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 1		3-й	3-й
Загальна кількість годин - 120		Семестр	
		5-й	5-й
	Спеціальність: 051 «Економіка» Освітня програма «Економіка підприємства»	26 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		0 год.	0 год.
		Лабораторні	
		22 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		70 год.	114 год.
		Індивід. консультац. робота: 2 год.	
Форма семестрового контролю: екзамен			

2.1. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ФОРМУВАННЯ ЯКИХ ЗАБЕЗПЕЧУЄ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями:

Інтегральна компетентність:

–Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.-

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові компетентності):

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК6. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК7. Здатність застосовувати комп’ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів

2.2. Результати навчання:

ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади)

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

ПРН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб’єктів.

2.3. Переквізити вивчення дисципліни: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Мультимедійні технології у фаховій діяльності», «Сучасні економічні теорії» тощо.

Постреквізити вивчення дисципліни: «Дослідження операцій», «Цифрова економіка», «Прогнозування соціально-економічних процесів» тощо.

2.4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітня програма
«Економіка підприємства»
денна форма навчання

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	лаборат. заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ І та 2 = 4 залікові кредити (120 год.)						
Змістовний модуль 1. Прогнозування соціально-економічних процесів						
T. 1	Економічне прогнозування в системі управління підприємством	2	1		6	10
T. 2	Функції, методи та принципи прогнозування	2	1		6	10
T. 3	Методи індивідуальної експертної оцінки	2	1		6	10
T. 4	Методи колективної експертної оцінки в економічному прогнозуванні	2	1		10	10
T.5	Кількісні методи прогнозування	2	2		10	10
T.6	Методи прогнозування на основі середніх	2	2		10	10
T. 7	Методи екстраполяції трендів	2	2		10	14
T. 8	Прогнозування методами експоненційного згладжування	2	2	2	10	14
T. 9	Моделювання як метод прогнозування	2	2		10	16
T. 10	Побудова регресійних моделей	2	2		10	16
T. 11	Прогнозування з інтервалами довіри	2	2		10	16
T. 12	Прогнозування сезонних процесів	2	2		10	16
T. 13	Оцінка результатів прогнозування соціально-економічних процесів	2	2		10	16
Всього по модулю:		26	22	2	70	120
Форма контролю: контрольна робота						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:		26	22	2	70	120

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

освітня програма
«Економіка підприємства»
заочна форма навчання

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	лаборат. заняття (год.)	Інд.-конс. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ І та 2 = 4 залікові кредити (120 год.)						
Змістовний модуль 1. Прогнозування соціально-економічних процесів						
T. 1	Економічне прогнозування в системі управління підприємством				10	10
T. 2	Функції, методи та принципи прогнозування	1			9	10
T. 3	Методи індивідуальної експертної оцінки				10	10
T. 4	Методи колективної експертної оцінки в економічному прогнозуванні		1		9	10
T.5	Кількісні методи прогнозування				10	10
T.6	Методи прогнозування на основі середніх				10	10
T. 7	Методи екстраполяції трендів				14	14
T. 8	Прогнозування методами експоненційного згладжування			2	14	16
T. 9	Модельовання як метод прогнозування				16	16
T. 10	Побудова регресійних моделей				16	16
T. 11	Прогнозування з інтервалами довіри				16	16
T. 12	Прогнозування сезонних процесів				16	16
T. 13	Оцінка результатів прогнозування соціально-економічних процесів				16	16
Всього по модулю:		1	1	2	40	60
Форма контролю: контрольна робота						
Форма підсумкового контролю – залік						
Разом годин з курсу:		2	2	2	114	120

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ **Змістовний модуль 1. ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Тема 1. Економічне прогнозування в системі управління підприємством

План лекційного заняття

1. Поняття прогнозування та його суть..
2. Роль прогнозування в процесі прийняття управлінських рішень
3. Етапи прогнозування .
4. Вимоги до вихідних даних для побудови прогнозів

План лабораторного заняття

1. Соціально-економічне прогнозування: основні поняття, предмет, об'єкт, типологія прогнозів

План самостійної роботи:

- 2.

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,3]

Допоміжна: [1,2,3,4,5,6,7,8]

Електронні інформаційні джерела: [1,2,3,4,5]

Тема 2. Функції, методи та принципи прогнозування

План лекційного заняття

1. Функції прогнозування .
2. Принципи прогнозування
3. Класифікація прогнозів та їх коротка характеристика
4. Методи прогнозування, їх класифікація.

План лабораторного заняття

1. Система і принципи прогнозування

План самостійної роботи:

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,3]

Допоміжна: [1,2,3,4,5,6,7,8]

Електронні інформаційні джерела: [1,2,3,4,5]

Тема 3. Методи індивідуальної експертної оцінки

План лекційного заняття

- 3.1. Суть та різновиди експертних методів прогнозування .
- 3.2. Метод "інтерв'ю".
- 3.3. Аналітичний метод експертного прогнозування .
- 3.4. Метод написання сценаріїв
- 3.5. Підбір експертів.

План лабораторного заняття

1. Методи прогнозування та їх класифікація

План самостійної роботи:

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,3]

Допоміжна: [1,2,3,4,5,6,7,8]

Електронні інформаційні джерела: [1,2,3,4,5]

Тема 4. Методи колективної експертної оцінки в економічному прогнозуванні

План лекційного заняття

1. 4.1. Метод колективної експертної комісії
2. 4.2. Метод колективної генерації ідей
3. 4.3. Метод Дельфі .
4. 4.4. Метод “синектика”

План лабораторного заняття

1. Основні поняття та аналіз часових рядів. Криві зростання

План самостійної роботи:

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,3]

Допоміжна: [1,2,3,4,5,6,7,8]

Електронні інформаційні джерела: [1,2,3,4,5]

Тема 5. Кількісні методи прогнозування

План лекційного заняття

1. Кількісні методи прогнозування. Екстраполяція як інструмент прогнозування .
2. Основні засади прогнозування на базі рядів динаміки
3. Екстраполяція на основі аналітичних показників рядів динаміки
4. Вибір оптимального варіанту прогнозу методом “ex-post прогноз”

План лабораторного заняття

1. Розробити статичну економічну прогнозу модель

План самостійної роботи:

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [1,2,3]

Допоміжна: [1,2,3,4,5,6,7,8]

Електронні інформаційні джерела: [1,2,3,4,5]

Тема 6. Методи прогнозування на основі середніх

План лекційного заняття

- 6.1. Метод середньої. Ковзна середня
- 6.2. Метод зваженої середньої
- 6.3. Екстраполяція на основі плинної середньої.

План лабораторного заняття

1. Розробити економетричні моделі прогнозування

План самостійної роботи:

Рекомендовані літературні джерела:

Основна: [4,5]

Допоміжна: [9,10,11,12,13,14]

Електронні інформаційні джерела: [6,7,8,9]

Тема 7. Методи екстраполяції трендів

План лекційного заняття

1. Загальна характеристика методів ..
- 7.2. Вибір виду рівняння тренду ..
- 7.3. Оцінка тенденції розвитку процесу графічним способом. Метод найменших квадратів .
- 7.4. Розрахунок коефіцієнтів рівняння тренду .
- 7.5. Екстраполяція трендів з допомогою Microsoft Excel
- 7.6. Оцінка якості рівняння тренду.

План лабораторного заняття

1. Розробити економетричну імітаційну прогнозу модель і провести екстраполяцію трендів на її

основі

План самостійної роботи:**Рекомендовані літературні джерела:****Основна:** [4,5]**Допоміжна:** [9,10,11,12,13,14]**Електронні інформаційні джерела:** [6,7,8,9]**Тема 8. Прогнозування методами експоненційного згладжування****План лекційного заняття**

1. Адаптивні методи прогнозування .
2. Метод експоненційного згладжування
3. Вибір вихідних параметрів
4. Розрахунок прогнозу з допомогою “Пакету аналізу” Microsoft Excel
5. Метод експоненційного згладжування з трендовим регулюванням

План лабораторного заняття

1. Прогнозування економічного зростання

План індивідуально-консультативної роботи

1. Написанні реферату та підготовка на його основі доповіді і презентації роботи.

План самостійної роботи:**Рекомендовані літературні джерела:****Основна:** [4,5]**Допоміжна:** [9,10,11,12,13,14]**Електронні інформаційні джерела:** [6,7,8,9]**Тема 9. Моделювання як метод прогнозування****План лекційного заняття**

1. Поняття і сутність моделювання як інструментарію прогнозування .
2. Загальна характеристика регресійного моделювання
3. Постановка задачі та вибір системи показників моделі
4. Вибір та обґрунтування форми зв'язку

План лабораторного заняття

1. Прогнозування діяльності підприємства

План самостійної роботи:**Рекомендовані літературні джерела:****Основна:** [4,5]**Допоміжна:** [9,10,11,12,13,14]**Електронні інформаційні джерела:** [6,7,8,9]**Тема 10. Побудова регресійних моделей****План лекційного заняття**

1. Приклад побудови регресійної моделі
2. Побудова регресійної моделі за допомогою Microsoft Excel
3. Перевірка моделі на адекватність та статистичну значущість .
4. Складання прогнозів за регресійною моделлю.

План лабораторного заняття

1. Прогнозування діяльності підприємства

План самостійної роботи:**Рекомендовані літературні джерела:****Основна:** [4,5]**Допоміжна:** [9,10,11,12,13,14]**Електронні інформаційні джерела:** [6,7,8,9]

Тема 11. Прогнозування з інтервалами довіри**План лекційного заняття**

1. Інтервали довіри ..
2. Побудова прогнозу з інтервалами довіри

План лабораторного заняття

1. Прогнозування діяльності підприємства

План самостійної роботи:**Рекомендовані літературні джерела:****Основна:** [4,5]**Допоміжна:** [9,10,11,12,13,14]**Електронні інформаційні джерела:** [6,7,8,9]**Тема 12. Прогнозування сезонних процесів****План лекційного заняття**

- 12.1. Прогнозування з врахуванням сезонності .
- 12.2. Оцінювання сезонної компоненти за допомогою індексу сезонності
- 12.3. Метод декомпозиції часового ряду .
- 12.4. Модель сезонної хвилі на основі гармонійного аналізу

План лабораторного заняття

1. Прогнозування діяльності підприємства

План самостійної роботи:**Рекомендовані літературні джерела:****Основна:** [4,5]**Допоміжна:** [9,10,11,12,13,14]**Електронні інформаційні джерела:** [6,7,8,9]**Тема 13. Оцінка результатів прогнозування соціально-економічних процесів****План лекційного заняття**

- 13.1. Верифікація прогнозів .
- 13.2. Побудова комбінованого прогнозу ..
- 13.3. Контроль прогнозу.

План лабораторного заняття

1. Прогнозування діяльності підприємства

План самостійної роботи:**Рекомендовані літературні джерела:****Основна:** [4,5]**Допоміжна:** [9,10,11,12,13,14]**Електронні інформаційні джерела:** [6,7,8,9]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл.4.1.

Таблиця 4.1

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів»

Денна форма навчання

Модулі	Модуль 1 - (20 балів)					Контрольний захід №1 – 10 балів	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Екзамен)
Теми	T.1 та T.2	T.3 та T.4	T.5	T. 6	T.7			
Написана робота на лабораторних заняттях	2	2	2	2	2			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час лабораторних занять та контрольного заходу							
Модулі	Модуль 2 - (30 балів)					Контрольний захід №2 – 10 балів		
Теми	T.8	T.9	T.10 та T.11	T.12 та T.13				
Написана робота на лабораторних заняттях	2	2	2	2				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час лабораторних занять та контрольного заходу							
Індивідуальна робота	7							
Підсумковий тестовий контроль на платформі MOODLE	5							

Заочна форма навчання

Модулі	Модуль 1 - (10 балів)					Контрольний захід №1 – 10 балів	Екзамен - 50 балів	Загальна оцінка з курсу = 50 балів + 50 балів (Екзамен)
Теми	T.1 та T.2	T.3 та T.4	T.5	T. 6	T.7			
Написана робота на лабораторних заняттях	-	10	-	-	-			
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час лабораторних занять та контрольного заходу							
Модулі	Модуль 2 – (40 балів)					Контрольний захід №1 – 10 балів		
Теми	T.8	T.9	T.10 та T.11	T.12 та T.13				
Написана робота на лабораторних заняттях	-	-	-	10				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час лабораторних занять та контрольного заходу							
Індивідуальна робота	15							
Підсумковий тестовий контроль на платформі MOODLE	5							

Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарському занятті.

Лабораторні роботи передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на семінарському занятті. Робота на семінарському (практичному) занятті передбачає усне та письмове опитування, роботу в групах, дискусії. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 2 бали за тему 1,2,3,6,7,10 та 1 бал за теми 4,5,8,9.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання опрацьовують матеріал курсу «Економічна кібернетика» в основному шляхом самостійного вивчення. При підготовці здобувачі вищої освіти повинні вивчати нормативні акти, користуватися навчальними посібниками, що рекомендуються по темах, опорним конспектом лекцій. Завдання для виконання самостійної та індивідуальної роботи здобувачам вищої освіти заочної форми навчання видаються під час проведення установчої лекції. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на лабораторній роботі становить 10 балів. Під час проведення сесії під керівництвом викладача здобувачі вищої освіти систематизують знання з курсу. Контроль за рівнем знань та умінь з предмету здійснюється шляхом проведення аудиторної контрольної роботи, індивідуальної роботи та заліку.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення лабораторного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 4.2

Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Екзамен/Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	Відмінно/ Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктив но-варіативний)	Добре/ зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	Задовільно/ зараховано
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		

35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно- продуктивний)	Незадовільно/ Незараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час виконання лабораторної роботи. Денна форма навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1,5-2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1-1,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0,5-1	Поверхнево володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час виконання лабораторної роботи заочна форма навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
6-8	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив більшу половину тестових завдань.
4-5	Поверхнево володіє навчальним матеріалом, та поверхнево розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань. Правильно вирішив половину тестових завдань.
1-3	Поверхнево володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Правильно вирішив меншу половину тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 10 балів. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання аудиторна контрольна робота оцінюється від 0 до 15 балів.

Таблиця 4.3

**Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи
денна форма навчання**

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	4 (2×2)
Тестовий блок	6 (20×0,3)
Всього	10

**Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи
заочна форма навчання**

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Теоретичні питання	5 (2×2,5)
Тестовий блок	10 (20×0,5)
Всього	15

Таблиця 4.4

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання
денна форма навчання**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на теоретичне питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав поверхневу відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0,5

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання
заочна форма навчання**

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі теоретичні питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2,5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1,5-2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав поверхневу відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0,5-1

Таблиця 4.5

Критерії оцінювання тестового блоку (закритої форми)

Для денної форми навчання: 1 тестове завдання оцінюється в 0,3 бали ($20 \cdot 0,3 = 6$ балів)

Для заочної форми навчання: 1 тестове завдання оцінюється в 2 бали ($20 \cdot 2 = 10$ балів)

Критерії оцінювання індивідуальної роботи.

Індивідуальна робота проводиться у формі реферату та його презентації і оцінюється від 0 до 9 балів. Комп'ютерне тестування оцінюється в 5 балів та плюсується до балів з індивідуальної роботи. Загальна кількість балів за виконання індивідуальної роботи становить 14 балів (9+5).

Таблиця 4.6

Шкала оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти

Кількість балів	Критерії оцінювання
8-9	Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовка презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднані, проаналізовані та узагальнені висновками.
6-7	Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовки презентації.
0-5	Здача індивідуальної роботи невчасно.

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та заліку (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі заліку.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 0,5 бала). Перескладання модулів відбувається із дозволу факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Наукові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Загальна система оцінювання курсу	Виконання всіх видів навчальних робіт впродовж семестру / екзамен чи диференційований залік – 50/50%
Вимоги до письмової роботи	Вивчення окремих питань, що передбачені для самостійного опрацювання. Оцінюється робота з тими матеріалами, які не задіяні в виконанні здобувачами домашніх завдань. Оцінка проводиться за складовою системи, в тому числі: коментарів до певних тем з зазначених матеріалів; рефератів, підготовлених здобувачем, обсягом до 10 сторінок формату А4 (обов'язково розробити до реферату презентації – не менше 7 слайдів) за тематикою, що дотична темі дисертації.
Лабораторні заняття	<p>Лабораторні заняття проводяться згідно з розкладом у відповідності з планами лабораторних занять на основі опрацювання лекційних матеріалів, основної та додаткової літератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостійну роботу, демонстрація практичної навички, тощо).</p> <p>Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та лабораторних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань та виконання практичної частини лабораторного заняття.</p> <p>При оцінці роботи здобувача на лабораторному занятті враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на заняттях, вивчення літературних джерел, своєчасне виконання всіх завдань.</p>
Умови підсумкового контролю	<p>Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів. Він проводиться у письмовій формі у вигляді диференційованого заліку. Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної підготовки із врахуванням тематики дисертації.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну навчальну діяльність, становить 50 балів. Сумарна кількість балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами диференційованого заліку. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.</p>

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами й критеріями оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Екзамен
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	відмінно
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивно - варіативний)	добре
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.		
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	середній (репродуктивний)	задовільно
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.		

35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.		

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу ЄКТС для навчальної дисципліни з підсумковим контролем у формі заліку здійснюється відповідно до таблиці 5.8.

Таблиця 4.8

Таблиця відповідності шкали ЄКТС (за 50-бальною шкалою) національній шкалі оцінювання академічної успішності

Сума балів	Оцінка ЄКТС	За національною шкалою	Критерії оцінювання	Залік
45-50	A	відмінно	Високий (творчий)	зараховано
40-44	B	добре	Достатній (конструктивно - варіативний)	
35-39	C			
30-34	D	задовільно	Середній (репродуктивний)	
25-29	E			
17-24	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	не зараховано
0-16	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту		

Результати складання заліку оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «незадовільно» і «не зараховано»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» є:

- відповіді на лабораторних заняттях;
- написання звітів за результатами виконання лабораторних робіт;
- виконання самостійної роботи;
- доповіді;
- інші види індивідуальних та групових завдань;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE
- екзамен.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Баранкевич М.М., Татарнікова Н.І. Економічна кібернетика. Методичні поради до виконання контрольних завдань. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006.–84 с.
2. Глівенко С. В. та ін. Економічне прогнозування : Навч. посібник / С.В. Глівенко; М. О. Соколов; О. М. Теліженко. - Суми: Унівеситетська книга, 2004. - 208 с.
3. CISCO Internetworking Technology Handbook. – Режим доступу: <http://www.cisco.com/en/US/docs/internetworking/techn...> – Назва з екрану.
4. CISCO Internetworking Technology Overview / пер. В. Плешакова. – Режим доступу: <http://lib.mexmat.ru/books/85359>. – Назва з екрану.
5. Інформаційно-інноваційні технології управління в еколого-економічних системах: монографія / Під ред. С.К. Рамазанова; Київ: Вид-во Ліра-К, 2019. 220 с.
6. Організація баз та сховищ даних : практикум / Н.В. Ситник; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім.Вадима Гетьмана". Видання друге Київ : КНЕУ, 2021. 148 с.
7. Гейн Л. Основы MPLS / Гейн Л. – Индианаполис : Cisco Press, 2021. – 651 с.
8. Створення бізнес порталу [Електронний ресурс] / Анджей Йодловскі. – Режим доступу: <http://idndist.lp.edu.ua/moodle/library/books/0022/index.html>

Допоміжна:

9. Сунцова О.О. Вплив цифрових бізнес-активів та фінансових технологій на економічне зростання країни. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/68-2022>
10. Сунцова О.О. Діджиталізація та глобалізація в оподаткуванні у розрізі сучасної практики запровадження блокчейн-технологій. *Фінансово-кредитні системи: перспективи розвитку*. 2021. №3. С. 27-35. URL: <https://periodicals.karazin.ua/fcs/article/view/18331>
<https://periodicals.karazin.ua/fcs/issue/view/1140/1477>
<https://periodicals.karazin.ua/fcs/article/view/18331>
11. Сунцова О.О. Фінансові технології як складова цифрової економіки: тенденції в реаліях пандемії COVID-19. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*, 2021. Випуск 7. С.161-175. URL: <http://ojs.nusta.edu.ua/index.php/ojs1/article/view/593sequence=1&isAllowed=y#page=86>
12. Сунцова О.О., Вовк О.М., Марчишина Ю.А. Підприємницькі технології управління кадровим потенціалом. *Міжнародний науковий журнал Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2018. Випуск 2. С.85-90. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15180867124901.pdf>
13. Сунцова О.О. Командровська В.С., Любезна І.І. Економічний розвиток авіапідприємства в умовах агресивного стану зовнішнього середовища. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Випуск 20 (3). 2018. С. 68-74. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILE=&S21STR=Nvuumevcg%5F2018%5F20%283%29%5F%5F17
14. Suntsova O.O. The definition of smart economy and digital transformation of business in the concepts Industry 4.0 and 5.0 *Technology audit and production reserves 2022 vol 4 / 4(66)*. P.10-15 doi: <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2022.265105>
<http://journals.uran.ua/tarp/article/view/265105/261223>
15. Сунцова О.О. Литвинюк В.Б. Сучасні інформаційні технології зв'язування off-line та on-line даних для проведення маркетингових досліджень. *Збірник наукових праць УДФСУ: серія наукові роботи*. 2020. Частина 2. С.158-168. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/handle/123456789/7156>

16. Сунцова О.О., Неупокоев Я.Р. Лисяк, Є., Використання системи business intelligence для підвищення прибутковості підприємства. *Збірник наукових праць УДФСВ: серія наукові роботи*. 2020. Частина 2. С.181-186. URL: <http://ir.nusta.edu.ua/handle/123456789/7156>

Міжнародні видання:

1. INTERNATIONAL. STANDARD. ISO/IEC. 11801. Third edition. 2022. Information technology. – Generic cabling for customer premises. Reference number.
2. Kosai Raof. Advanced Cognitive Radio Network / Kosai Raof, Huaibei Zhou, Alagan Anpalagan, Dave Cavalcanti, Aydin Sezgin, Yuehong Gao, Huseyin Arslan, Qassim Nasir. – Scientific Research Publishing, Inc. USA, 2021. – 156 p
3. New Deal for Consumers, EC. 2019 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1755_en.htm (accessed on 19 June 2019).
4. Guidance on the Implementation of Directive 2005/29/EC on Unfair Commercial Practices, EC. 2022. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016SC0163>
5. Key principles for comparison tools, EC. 2022 https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/key_principles_for_comparison_tools_en.pdf
6. European Parliament (n.d.), EU Directive on Unfair Commercial Practices, ICPEN guidelines for review administrator. 2022 <https://eurlex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005L0029>
7. MOZ Local Search Ranking Factors Study 2018, <https://moz.com/local-search-rankingfactors> (accessed on 21 June 2022).

Електронні інформаційні джерела:

8. ACCC Meriton to pay \$3 million for misleading consumers on TripAdvisor, 2018. <https://www.accc.gov.au/media-release/meriton-to-pay-3-million-for-misleading-consumerson-tripadvisor>
9. ACCC Aveling Homes ordered to pay penalties of \$380,000 for misleading review websites, 2022 <https://www.accc.gov.au/media-release/aveling-homes-ordered-to-pay-penalties-of380000-for-misleading-review-websites> (accessed on 6 February 2022).
10. ASA Ruling on Vindicta Digital, 2022 <https://www.asa.org.uk/rulings/vindicta-digitala18-449633.html> (accessed on 6 February 2022).
11. ASA ruling on Official iPhone Unlock Ltd, 2022 <https://www.asa.org.uk/rulings/officialiphone-unlock-ltd-a17-370224.html> (accessed on 4 February 2022).
12. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
13. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>
14. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
15. The European Central Bank. URL: <http://www.ecb.int>
16. The Index of Economic Freedom. URL: www.heritage.org/index
17. The Federal Reserve System (FRS). URL: <http://www.federalreserve.gov>
18. The Global Competitiveness Report. World Economic Forum. URL: <http://www.weforum.org/issues/global-competitiveness/index.html>
19. The International Monetary Fund (IMF). URL: <http://www.imf.org>
20. The McKinsey & Company. URL: <http://www.mckinsey.com>
21. The Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD). URL: <http://www.oecd.org>
22. The United States Agency for International Development (USAID) / Ukraine. URL: <https://www.usaid.gov/uk/ukraine>
23. The World Bank. URL <http://worldbank.org>
24. The World Economic Forum. URL: www.weforum.org
25. The World Federation of Exchanges members. URL: <http://www.world-exchanges.org/member-exchanges> The World Trade Organization. URL: <http://www.wto.org>

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму навчальної дисципліни
«прогнозування соціально-економічних процесів»
підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форми навчання
галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»
статус дисципліни: обов'язкова

Прогнозування соціально-економічних процесів тісно пов'язані, з одного боку, з теорією управління, економіко-математичним моделюванням, сучасними інформаційними системами та технологіями, а з другого — з багатьма конкретними економічними дисциплінами (економічною теорією, макро- та мікроекономікою, менеджментом тощо). Спираючись на результати цих наук, прогнозування соціально-економічних процесів формують цілісне уявлення про економіку як складну динамічну систему, вивчає взаємодію виробничо-технічної, соціально-економічної та організаційно-господарської структур економіки під час управління нею, а також у процесах функціонування й розвитку цієї системи як єдиного цілого.

Таким чином, знання з прогнозування соціально-економічних процесів є важливою складовою фахової освіти сучасного економіста, так як конче потрібно забезпечити розвиток у студентів системного мислення, усвідомлення необхідності застосовувати кібернетичні принципи до задач управління та прийняття рішень, до дослідження складних економічних явищ і процесів та розв'язання слабоструктурованих проблем (особливо це стосується спеціалістів у галузі інформаційних систем і технологій, оскільки щоб опанувати теоретичні та практичні основи побудови й функціонування сучасної комп'ютерної техніки, вони мають добре засвоїти матеріал з прогнозування соціально-економічних процесів).

Метою вивчення нормативної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» є ознайомлення студентів із сучасними методами, засобами і можливостями прогнозування для оволодіння сучасними підходами та інструментами для вирішення наступних завдань: створення наукових передумов необхідних для прийняття управлінських рішень, наукового аналізу тенденцій зміни соціально-економічних процесів; визначення множини можливих варіантів розвитку соціально-економічних процесів виходячи з наявних тенденцій та поставлену мету розвитку економічної системи; оцінювання ймовірних результатів рішень, які приймаються; обґрунтування напрямків розвитку у соціально-економічній та науково-технічній сферах.

Необхідною умовою вивчення даного курсу є наявність теоретичних знань з таких дисциплін: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Мультимедійні технології у фаховій діяльності», «Сучасні економічні теорії» тощо. Після вивчення цієї дисципліни студент може опанувати такі дисципліни, як «Web-програмування», «Створення веб-додатків за допомогою Python», «Сучасні WEB-технології» тощо.

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України та рекомендується до використання у навчальному процесі.

Л.В. Слюсарева

д.е.н., професор кафедри економіки,
підприємництва та економічної безпеки

РЕЦЕНЗІЯ

на робочу програму навчальної дисципліни
 «Прогнозування соціально-економічних процесів»
 підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
 денної та заочної форми навчання
 галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки»
 спеціальність 051 «Економіка»
 статус дисципліни: обов'язкова

Значення обов'язкової навчальної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» у професійній підготовці бакалаврів спеціальності 051 «Економіка» визначає її мета, яка спрямована на формування базових теоретичних знань щодо визначення можливих варіантів розвитку соціально-економічних процесів виходячи з наявних тенденцій, мети розвитку економічної системи та набуття практичних навичок щодо обґрунтування напрямів розвитку у соціально-економічній та науково-технічній сферах, оцінювання ймовірних результатів рішень, які приймаються.

У робочій програмі визначено завдання вивчення обов'язкової дисципліни, методи та форми навчання, організацію поточного та підсумкового контролю знань, компетентності, формування яких забезпечує вивчення дисципліни, результати навчання, пререквізити та постреквізити дисципліни, наведено перелік питань для самостійного опрацювання, а також перелік основної і додаткової літератури.

Зміст робочої програми містить теми, за результатами опанування яких, здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня матимуть як загальні, так і фахові компетентності щодо застосування методів соціально-економічного прогнозування та моделей економічного прогнозування, оптимізації поточного та перспективного планування і регулювання економічного та соціального розвитку об'єкта тощо.

Робоча програма обов'язкової навчальної дисципліни «Прогнозування соціально-економічних процесів» відповідає встановленим вимогам і рекомендується до затвердження та використання в освітньому процесі підготовки бакалаврів галузі знань 05 «Соціальні і поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка».

Рецензент

І.Д. Погореловська, к.е.н., доцент,
 доцент кафедри комп'ютерних та
 інформаційних технологій і систем